

กวก. ๖.๖๖
วันที่ ๒๓.๑๒.๖๐
เวลา ๑๘.๐๐ น.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๑๕๐๔๖ กก
วันที่ ๖ ต.ค. ๒๕๖๐ ๑๘.๐๐

ที่ กษ ๐๘๐๕.๐๖/๖๕๓๓

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๖ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ผลการประชุมสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินโลก ครั้งที่ ๕

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง ผลการประชุมสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินโลก ครั้งที่ ๕ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้มีสาระสำคัญมุ่งเน้นการสร้างความมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน และเกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวทางการจัดทำความร่วมมือในระดับภูมิภาคและนานาชาติที่ประเทศสมาชิกมีศักยภาพหรือเอื้อประโยชน์ต่อกัน ซึ่งเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๕ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

๑.ข้อเท็จจริง

๑.๑ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ รับทราบ และให้ความเห็นชอบกรอบทำที่ไทยในการประชุมสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินโลก (Global Soil Partnership Plenary Assembly หรือ GSP PA ครั้งที่ ๕ ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานใหญ่ FAO กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี และรับทราบองค์ประกอบคณะผู้แทนไทย ประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมพัฒนาที่ดิน นำโดย นายระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ประธานกลุ่มความร่วมมือด้านดินระดับภูมิภาคเอเชีย (Asian Soil Partnership หรือ ASP) และเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนในครั้งนี พร้อมด้วยนางสาวเบญจพร ชาครานนท์ รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน และคณะ จำนวนทั้งหมด ๖ คนเข้าร่วมประชุมในฐานะเลขานุการคณะอำนวยการ ASP และประเทศสมาชิก

๑.๒ คณะผู้แทนไทย ได้เข้าร่วมประชุมและมีบทบาทในการประชุม กล่าวคือ นายระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ ได้รับเชิญให้กล่าวถ้อยแถลงต่อที่ประชุมในฐานะอดีตประธาน GSP ในช่วงพิธีเปิดการประชุม และรายงานความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการด้านดินของเอเชีย (ASP Implementation Plan) ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑ นอกจากนั้น รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน (นางสาวเบญจพร ชาครานนท์) และ National Focal Point (นายพิทยากร ลิ้มทอง) ร่วมแสดงท่าทีของไทยตามวาระที่ ๓ ครม. ให้ความเห็นชอบทั้งนี้ FAO ได้กล่าวชื่นชมไทยที่สนับสนุนกิจกรรมของ GSP อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการร่วมผลักดันการจัดตั้งวันดินโลก ๕ ธันวาคม และปีดินสากล ๒๕๕๘ รวมถึงการดำรงตำแหน่งประธานภูมิภาคเอเชีย

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การประชุม GSP PA ครั้งที่ ๕ ได้เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวง กรม และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรดินสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในหลายมิติ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีบูรณาการและบรรลุวัตถุประสงค์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงเสนอผลการประชุมดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบและให้ความเห็นชอบในการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓. สารสำคัญ

การประชุมดังกล่าว มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับไทยดังนี้

๓.๑ การประชุม GSP PA ครั้งนี้ มีผู้แทนจากประเทศสมาชิก FAO เข้าร่วมประชุม จำนวน ๖๑ ประเทศ โดยมี Mr. Yaya Ola Niran รัฐมนตรีและผู้แทนถาวรไนจีเรียประจำ FAO ทำหน้าที่ประธาน ทั้งนี้ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เข้าร่วมพิธีเปิดและกล่าวถ้อยแถลงต่อที่ประชุม โดยนำเสนอถึงการน้อมนำแนวทางการจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถสร้างสมดุลและเชื่อมโยงกับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ เป้าหมายที่ ๒, ๑๓ และ ๑๕ และเชิญชวนประเทศสมาชิกร่วมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมวันดินโลกเพื่อสร้างความตระหนักรู้สู่ผลปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม

๓.๒ ที่ประชุม มีการติดตามผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านดินของแต่ละภูมิภาค โดยไทยในฐานะประธานสมัชชาความร่วมมือด้านดินแห่งเอเชีย รายงานให้ที่ประชุมรับทราบถึงผลการดำเนินงานและกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการด้านดินของเอเชีย (ASP Implementation Plan) ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ ซึ่งประเทศสมาชิก ASP ได้ให้การรับรองแผนไว้เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๙ ที่กรุงเทพฯ และใช้เป็นกรอบการดำเนินการและติดตามผลการดำเนินงานของภูมิภาค โดยมีโครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับไทย จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่

๑) การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศการวิจัยดินแห่งเอเชียในประเทศไทย (Center of Excellence on Soil Research in Asia - CESRA) ซึ่งการจัดตั้งศูนย์ฯ จะช่วยให้ภูมิภาคมีองค์ความรู้ด้านวิชาการเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดิน โดยผู้แทนประเทศสมาชิกภูมิภาคเอเชียสนับสนุนให้ไทยเป็นประเทศนาร่องการจัดตั้งศูนย์ฯ และขอความร่วมมือประเทศสมาชิกในการร่วมแบ่งปันข้อมูล พร้อมทั้งขอรับการสนับสนุนทางการเงินจากองค์กรระหว่างประเทศที่เข้าร่วมประชุมด้วย

๒) การจัดทำแผนที่คาร์บอนในดิน ซึ่ง GSP ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดทำแผนที่คาร์บอนในดินของทุกภูมิภาค โดยโครงการนี้มีกำหนดให้ประเทศสมาชิกจัดส่งข้อมูลแผนที่ให้แล้วเสร็จในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ เพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนที่คาร์บอนในดินของโลกเผยแพร่ในวันดินโลก ๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยปริมาณคาร์บอนในดินเป็นตัวชี้วัดความอุดมสมบูรณ์และผลิตภาพของดิน ตลอดจนศักยภาพการกักเก็บคาร์บอนในดินเพื่อช่วยลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเป็นดัชนีชี้วัดของ SDGs ที่ ๑๕.๓.๑ ซึ่งไทยสามารถต่อยอดโดยนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนกำหนดพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เกษตร และการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อลดการสูญเสียปริมาณคาร์บอนในดินสู่ชั้นบรรยากาศต่อไป

๓) โครงการหมอดินอาสานานาชาติ ซึ่งที่ประชุมให้ความสนใจและได้เคยส่งเจ้าหน้าที่มาศึกษาข้อมูลหมอดินอาสาของไทย เพื่อนำไปพัฒนาโครงการหมอดินอาสาชาติ ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำร่างคู่มือปฏิบัติเพื่อเผยแพร่ให้ผู้แทนประเทศสมาชิกซึ่งเป็น editorial board ให้ข้อคิดเห็น รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือสำหรับหมอดินอาสาไปใช้ถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งโครงการหมอดินอาสา นี้ จะเป็นรูปแบบหนึ่งในการพัฒนาเกษตรกรของไทยให้เป็น smart farmer ได้ต่อไป

๓.๓ ที่ประชุม ขอความร่วมมือจากประเทศสมาชิกในการผลักดันนโยบายและแผนการดำเนินงานของประเทศให้สอดคล้องกับแนวทางตามความสมัครใจในการจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืนสู่การปฏิบัติ (VGSSM) ของ FAO ทั้งนี้ ไทยมีการบริหารจัดการทรัพยากรดินสอดคล้องกับ VGSSM อยู่แล้ว ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๔ ที่ประชุม รับทราบผลการดำเนินงานของ GSP เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวันดินโลก ซึ่งประเทศสมาชิกร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม โดยไทยได้กล่าวต่อที่ประชุมให้ทราบถึงการน้อมนำแนวทางการขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในรัชกาลที่ ๙ สู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และความมั่นคงทางอาหารมาปรับใช้ในการดำเนินงาน และเชิญชวนประเทศสมาชิกร่วมจัดงานเฉลิมฉลองวันดินโลก พ.ศ.๒๕๖๐ ภายใต้หัวข้อการเฉลิมฉลองวันดินโลกที่ประเทศสมาชิกให้ความเห็นชอบว่า “Soils, caring for the planet starts from the ground” หรือ “รักษดิน รักโลก รักสิ่งแวดล้อม” ซึ่งกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะจัดกิจกรรมวันดินโลกทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยประชาสัมพันธ์หน่วยงานทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไป

นอกจากนี้ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้กำหนดหัวข้อการเฉลิมฉลองวันดินโลก ประจำปี ๒๕๖๑ ว่า “Be the solution to soil pollution!” ซึ่งให้ความสำคัญเรื่องการจัดการมลพิษทางดิน เพื่อสร้างความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร และเรียกร้องให้เห็นถึงความสำคัญของการผลิตพืชอาหารที่มาจากดินที่ไม่มีสารเคมีตกค้างหรือมาจากแหล่งสะสมมลพิษ อีกทั้งมีมติเห็นชอบให้กำหนดจัดการประชุม Global Symposium on Soil Contamination and Pollution ในเดือนเมษายน ๒๕๖๑

๓.๕ ที่ประชุม เห็นชอบการจัดตั้งเครือข่าย International Network of Black Soils (INBS) ซึ่งเป็นดินที่มีอินทรียวัตถุสูง มีศักยภาพในการกักเก็บคาร์บอน โดยจีนรับทำหน้าที่ประธานเครือข่ายและไทยได้กล่าวแสดงความสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่พรุของประเทศสมาชิกอื่นๆ ที่อาจนำมาปรับใช้กับกรณีของไทยได้

๓.๖ ที่ประชุม เห็นชอบให้ประธาน Commonwealth Scientific and Industrial Research Organisation (CSIRO) ประเทศออสเตรเลีย เป็นประธานของเครือข่ายการจัดการข้อมูลดิน (International Network of Soil Information Institutions, INSII) ซึ่งไทยอาจพิจารณาเข้าร่วมเป็นสมาชิกในเครือข่าย เพื่อเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลดิน และการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่างๆ มาปรับใช้

๔. ผลกระทบ

ต่างประเทศให้ความสำคัญกับประเด็นมลพิษทางดิน ซึ่งเชื่อมโยงถึงความปลอดภัยของอาหาร โดยมองย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของอาหารว่ามาจากดินที่ปลอดภัย ไม่มีมลพิษ ปราศจากการตกค้างของสารเคมี ดังปรากฏในหัวข้อวันดินโลก ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ อีกทั้ง ประเด็นดังกล่าวได้รับการบรรจุใน VGSSM ซึ่งอาจมีแนวโน้มถูกหยิบยกเป็นมาตรฐานการผลิตสินค้าภาคเกษตรต่อไปในอนาคต ดังนั้นในฐานะที่ไทยจะยกระดับ

สู่การเป็นครัวโลก อาจใช้การดำเนินงาน ASP เป็นช่องทางในการแสดงความมุ่งมั่นในการดำเนินการจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน เพื่อผลิตอาหารที่ปลอดภัย ผ่านการดำเนินกิจกรรมวันดินโลก และใช้โอกาสในเวทีระดับชาติและสากลต่างๆ แสดงบทบาทในการผลักดัน และเห็นควรเชิญชวนหน่วยงานต่างๆ ของไทยร่วมเฉลิมฉลองวันดินโลกในหัวข้อที่ FAO กำหนดไว้ และบูรณาการการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้การดำเนินงาน ASP จะช่วยสนับสนุนการดำเนินการอนุมัติวาระเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ.๒๐๓๐ ของประเทศ โดยเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาที่ ๒ (การขจัดความหิวโหย) ๑๓ (การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) และ ๑๕ (การปกป้อง พื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน) รวมทั้งเชื่อมโยงไปสู่การบรรลุผลในเป้าหมายและเป้าประสงค์อื่นๆ

๕. ข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๕.๑ รับทราบผลการประชุม GSP PA ครั้งที่ ๕

๕.๒ เห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการการดำเนินงานเพื่อจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืนภายใต้กรอบสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งเอเชียร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงการต่างประเทศ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

๒๗๓ บุณยประภัศร

(นางสาวชุติมา บุณยประภัศร)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์